

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **H.** proti žalovanému **Š.** zastúpenému JUDr. M., **o zaplatenie 1 976 451 Sk**, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 1 Cb 241/98, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. mája 2002, č. k. 5 Obo 162/01–127, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného sa **o d m i e t a .**

Žalobcovi sa nepriznáva náhrada trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, potvrdil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 11. decembra 2000 č. k. 1Cb 241/98–49, ktorým vyhovel žalobe a žalovaného zaviazal zaplatiť 1 976 451,38 Sk s úrokmi a 95 536,-- Sk náhrady trov konania. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že žalobca nadobudol pohľadávku proti žalovanému zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 6. júna 1997 od postupcu S., podľa § 524 a nasl. Obč. zák. Predmetom postúpenia boli pohľadávky postupcu žalovanému v celkovej výške 1 976 451,38 Sk. Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa zápisy z 5. júna 1997, týkajúce sa dlžných súm 69 620,- Sk a 1 906 831,38 Sk, podľa ich obsahu považoval za uznávacie prejavy žalovaného. Žalobca žalobu podal 21. novembra 1997, teda v rámci premlčacej lehoty stanovenej v § 407 ods. 1 Obch. zák. Žalovaný ani v odvolacom konaní nárok žalobcu vierohodne nespochybnil žiadnym dôkazom, ktorý by vyvrátil tvrdenie žalobcu a dokazovanie, vykonané v prvom stupni. Odvolací súd neakceptoval započítaciu námietku žalovaného, uplatnenú podľa § 98 O. s. p., pretože opodstatnenosť pohľadávky zo zmluvy o spoluinvestovaní výstavby inžinierskych sietí v lokalite M. na parc. č. X. a X., k. ú. M., ktorú žiadal započítať, nepreukázal. Zo zmluvy vyplýva, že žalobca bol v postavení majiteľa – vlastníka parcely č. X., k. ú. M., pričom zmluva o predaji predmetnej parcely bola

na návrh žalovaného zrušená, čo potvrdil S., aj žalovaný v zápise z rokovania z 5. júna 1997, ktorý sa týka 69 620,-- Sk (ceny za odkúpenú parcelu). Keďže odvolací súd nezistil dôvody na zmenu alebo zrušenie rozhodnutia, rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Rozsudok nadobudol právoplatnosť 19. augusta 2002.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. V dovolaní uviedol, že napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, žalovaný sa však domnieva, že pri postupe súdu mu bola odňatá možnosť konania pred súdom, a preto táto skutočnosť robí dovolanie prípustným podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Odvolací súd sa vôbec nezaoberal námietkami odporcu, uvedenými v dovolaní, predovšetkým tým, že procesným úkonom navrhovateľa boli pripísané účinky, ktoré nikdy neboli zamýšľané, s podpisom odporcu pod zápisom z rokovania dňa 5. júna 1997, s ktorým sa spájajú účinky uznávacieho prejavu, hoci nim nikdy neboli odporcom mienené a ani sa relevantne nevysporiadal s námietkou započítania odporcovej pohľadávky voči navrhovateľovi. Následkom takéhoto pochybenia rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti podľa názoru žalovaného oporu vo vykonanom dokazovaní. Aj keď pri hodnotení dôkazov, ktoré súd vykonal, vrátane rozhodovania o tom, ktoré dôkazy vykoná, má súd nezávislé postavenie, nemožno však absolútne nezhodnotenie odporcom navrhnutých dôkazov a nevykonanie dostatočného dokazovania v súvislosti s jeho námietkami považovať za prejav nezávislého hodnotenia konajúceho súdu. Žalovaný je toho názoru, že vzhľadom ku skutočnosti, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal ním predloženými listinnými dôkazmi, ktoré považoval za významné pre správne rozhodnutie vo veci a ktoré podľa jeho názoru boli spôsobilé privodiť iné, pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej, je potrebné takéto konanie kvalifikovať ako odňatie práva konať pred súdom. Žalovaný vzniesol v konaní pred súdom prvého stupňa kvalifikované námietky voči právnemu posúdeniu zápisu zo dňa 5. júna 1997, ako uznávaciemu prejavu, ktorý vzhľadom na jeho právnu kvalifikáciu súdom prvého stupňa bol dôvodom, že neprihliadol na námietku premlčania, vznesenú žalovaným. V dôvodoch odvolania žalovaný opätovne poukázal na nesprávne zhodnotenie vykonaných dôkazov súdom prvého stupňa. Súd však svoj záver, že zápisy považuje za uznávacie prejavy, nijako nezdôvodnil.

Za najzávažnejšie pochybenie považuje žalovaný to, že súdy sa v konaní nezaoberali jeho námietkou započítania. Súd síce vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný požadoval na započítanie čiastku len vo výške návrhu na začatie konania a toto započítanie v súlade s § 98 O. s. p. zhodnotil ako obranu, avšak napriek predloženiu relevantných dokladov svedčiacich o oprávnenosti žalovaného nároku (zmluvy o spoluinvestovaní inžinierskych sietí, faktúry žalovaného č. 2000192, zápisy o odovzdaní a prevzatí inžinierskych sietí) nijako sa týmito skutočnosťami nevysporiadal. Za odňatie možnosti konať pred súdom treba považovať znemožnenie uplatňovania konkrétnych procesných práv, ktoré by inak ako účastník pred súdom mohol uplatniť a z nich bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Nakoľko odvolací súd sa vôbec nevysporiadal so skutočnosťami, namietanými žalovaným a nezhodnotil niektoré dôkazy, ktoré v konaní predložil, resp. nevykonal iné potrebné dôkazy, pre zistenia skutočného stavu prejednávanej veci, žalovaný má za to, že mu týmto bola odňatá možnosť konať pred súdom. Žiadal preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na nové prejednanie.

Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O. s. p.) najskôr to, či sa ním napadá rozhodnutie, proti ktorému je dovolanie prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. (v znení účinnom v čase podania dovolania) platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.), alebo potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 písm. a/ O. s. p.), alebo ak potvrdil rozsudok, ktorým bolo rozhodnuté inak, než v prvom rozsudku, pretože súd prvého stupňa bol viazaný právnym názorom súdu, ktorý prvé rozhodnutie zrušil (§ 238 ods. 3 písm. b/ O. s. p.).

Žalobcom napadnutý rozsudok nie je rozsudkom uvedeným v § 238 ods. 1 a 3 písm. a/, b/ O. s. p., pretože nejde o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok a jeho vydaniu nepredchádzalo zrušenie prvého rozsudku súdu prvého stupňa.

Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je však prípustné dovolanie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd, uvedených v § 237 O. s. p. Dovolateľ tvrdí, že v konaní mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Ak by k takémuto nesprávnemu postupu odvolacieho súdu v konaní skutočne došlo, zakladalo by to prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Žalovaný vidí odňatie možnosti konať pred súdom v tom, že súd nevykonal dôkazy nim navrhnuté a vykonané dôkazy neprávne vyhodnotil a skutkové zistenia nesprávne právne zhodnotil.

Nevykonanie dôkazov, navrhnutých účastníkom, nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom. Tento názor zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí, uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993. Platí to v plnom rozsahu aj o takom dôkaze, ktorý účastník zo svojho subjektívneho hľadiska považuje za vysoko významný. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Aj v prípade, že by súd nevykonal taký dôkaz, ktorý by bol podľa účastníka spôsobilý privodiť zvrat v skorších skutkových zisteniach, mohol by mať tento jeho postup za následok neúplné zistenie skutkového stavu (vedúce k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však odňatie možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.) Ak by sa ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. malo vzťahovať aj na prípady rozhodovania súdov bez vykonania náležitého dokazovania, nebola by v § 241 ods. 2 O. s. p. popri sebe (ako dva samostatné a nezávislé) dovolacie dôvody, stanovená jednak skutočnosť, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 O. s. p. (viď § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.), jednak skutočnosť, že rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu

vo vykonanom dokazovaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), ale bol by uvedený len prvý z dôvodov. V prejednávanej veci teda súdy nevykonaním dôkazov, navrhovaných žalobcom, v žiadnom prípade tomuto účastníkovi nemohli odňať možnosť pred nimi konať.

To či skutkové a právne závery, založené na dokazovaní, vykonanom bez zreteľa na uvedené dôkazy, boli správne alebo nie, by bolo možné v dovolacom konaní posúdiť až v prípade, že by z určitého dôvodu bolo dovolanie prípustné (ide o dôvody, ktoré síce môžu zakladať dôvodnosť dovolania, nie však jeho prípustnosť). O taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo. V uvedenej súvislosti dovolací súd podotýka, že aj súd prvého stupňa aj odvolací súd sa v dôvodoch rozsudkov zaoberajú námietkou premlčania a uviedli aj dôvody, prečo ju nepovažujú za opodstatnenú. Žalovaný mohol v konaní využiť svoje práva a uplatniť procesným predpisom dovolený vplyv na priebeh konania a rozhodnutie súdu. Mal možnosť vyjadriť svoj názor, na to, ako sa majú príslušné predpisy hmotného práva na vec správne aplikovať, ako sa majú skutkové zistenia právne hodnotiť a aký konečný záver o dôvodnosti žaloby sa má z nich vyvodiť. Skutočnosť, že odvolací súd jeho právne hodnotenie neakceptoval, nemožno považovať za odňatie práva konať pred súdom.

Vzhľadom na to, že v prejednávanej veci prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 ods. 1 a 3 O. s. p. a § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 218 ods.1 písm. c/ O. s. p., odmietol, ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Žalobca mal v dovolacom konaní úspech, má preto podľa § 243b ods. 4 v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. právo na náhradu trov dovolacieho konania. Keďže náhradu trov konania nežiadal dovolací súd mu náhradu nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. decembra 2008

JUDr. Peter D u k e s , v. r.
predseda senátu

